

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ЗОВНІШНЬОЇ
ПОЛІТИКИ
ЦЕНТР ГЕНДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ОСВІТИ
МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

ДРУГА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ»**

16 БЕРЕЗНЯ 2012 Р.

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МАРІУПОЛЬ — 2012

ББК 66.4я431
УДК 327(063)

Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу: Збірник матеріалів Другої Інтернет-конференції (16 березня 2012 р.) / Під заг. ред. К. В. Балабанова. — Маріуполь, 2012. — 304 с.

Редакційна колегія:

К. В. Балабанов, д.політ.н., професор, ректор МДУ; **І. С. Пономарьова**, д.і.н., професор кафедри МВ та ЗП, декан історичного факультету МДУ; **Н. О. Качинська**, к.політ.н., доцент кафедри МВ та ЗП, заступник декана історичного факультету; **М. В. Булик**, к.політ.н., старший викладач кафедри МВ та ЗП, заступник завідувача кафедри МВ та ЗП; **Н. В. Гаврилова**, к.і.н., доцент; **В. Ф. Лисак**, к.і.н., доцент; **С. П. Пахоменко**, к.і.н., доцент; **А. М. Дегтеренко**, к.політ.н., доцент; **Є. В. Рябінін**, к.політ.н.; **Трофименко М. В.**, к.політ.н., доцент кафедри МВ та ЗП; **М. Т. Подибайло**, старший викладач кафедри МВ та ЗП; **О. О. Черепченко**, старший викладач кафедри МВ та ЗП.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики (протокол № 8 від 16.03.2012).

Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету Маріупольського державного університету (протокол № 6 від 20.03.2012).

державами з метою укладання двосторонньої угоди. Потрібно спрямувати увагу на забезпечення зв'язку української громади в Італії з Україною, забезпечення культурно-освітніх потреб закордонних українців, що також є важливим елементом україно-італійських відносин.

Список використаних джерел

1. Іх не повернути... [Електронний ресурс] // Роботодавець. — 2008. — № 7. — Режим доступу : http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid=78600AB1A83F6B8B5B1DD4347748634C?art_id=112715&cat_id=4713800.
2. Кривульченко О. Українці-заробітчани в Італії: умови праці та соціальне становище [Електронний ресурс] / Олексій Кривульченко // Центр миру, конверсії та зовнішньої політики України. — Режим доступу : <http://www.ji-magazine.lviv.ua/kordon/migration/2003/kryvulch.htm>.
3. Романюк Т. М. Міждержавна міграція населення України як чинник впливу на стан людського капіталу [Електронний ресурс] / Т. М. Романюк. — Вісник Прикарпатського університету. — 2008. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpu/Ekon/2008_6/33.pdf.
4. Соколов В. Українська трудова імміграція в Італії [Електронний ресурс] / Віктор Соколов // Віче. — 2010. — № 2. — Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/1837/>.
5. Ткачук М. Куди течуть українські мізки і руки? [Текст] / М. Ткачук // Україна молода. — 2003. — 23 грудня. — С. 3.
6. Українська громада в Італії [Електронний ресурс] // Посольство України в Італійській Республіці. — Режим доступу : <http://www.mfa.gov.ua/italy/ua/publication/content/40078.htm>.
7. Українсько-італійські відносини [Електронний ресурс] // Посольство України в Італійській Республіці. — Режим доступу : <http://www.mfa.gov.ua/italy/ua/17655.htm>.

УДК 323.1(477=14)(043)

ГРЕЦЬКА ДІАСПОРА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНО-ГРЕЦЬКОГО КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

Пахоменко С. П.,

*к.і.н., доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики
Маріупольського державного університету*

З кінця 1980-х – початку 1990-х рр. – часу формування перших організаційних структур грецької меншини України серед статутних завдань більшості з них окреме місце належало міжнародній діяльності. Навіть селищні грецькі товариства визначали одним із пріоритетним напрямків

активності – взаємозв'язки з історичною батьківщиною, а також із грецькими діаспорами світу. Безумовно, висування таких завдань було більшою мірою декларативним, зумовленим ілюзією швидкої економічної допомоги з боку Еллади, бажанням зафіксувати компліментарність до історичної батьківщини з якою греки України довгі роки не мали ніяких зв'язків. Натомість офіційна Греція на початку 1990-х рр. дуже обережно ставилася до міжнародних ініціатив новоствореної української держави та її громадян.

Контакти грецьких національно-культурних товариств відбувалися паралельно з міждержавними відносинами України та Греції (часто випереджаючи їх), контактами інших громадських, державних і освітніх установ, у тісному взаємозв'язку з ними. Особливого поширення вони набули у Приазов'ї, де компактне мешкання грецької спільноти, значна кількість громадських утворень, зосередження адміністративних структур грецького руху, функціонування Маріупольського гуманітарного інституту (нині. – Маріупольський державний університет) формували сприятливі умови для інтенсифікації українсько-грецьких зв'язків.

Першим кроком у налагодженні співробітництва грецьких громадських організацій були, як правило, знайомства і контакти на особистому рівні, які потім або трансформувалися в інституціалізовані взаємини на договірній основі, або розвивалися у формі взаємодій національно-культурних товариств і окремих особистостей, зацікавлених у допомозі відродженню культури греків України. Так, ще у 1990 р. на фестивалі культури та мистецтв греків СРСР представники грецької громади Маріуполя познайомилися з Нікосом Ніколаїдісом – головою Всегрецького об'єднання офіцерів-понтійців у відставці. Об'єднання офіцерів-понтійців активно залучалося до гуманітарних проєктів. Воно надало фінансове сприяння ініціативі Київського товариства греків ім. К. Іпсіланті у справі реконструкції надгробка К. Іпсіланті. Сам Н. Ніколаїдіс у своїх неодноразових виступах у ЗМІ Греції актуалізував серед громадськості проблеми соціального й культурного розвитку греків України [2].

Помітну роль у популяризації в Греції культурних надбань греків України відіграє діяльність журналіста, громадського діяча, керівника Міжнародного центру дослідження грецької музики і народної культури Стеліоса Еллініадіса.

Національно-культурні товариства були ініціаторами встановлення побратимських зв'язків між українськими і грецькими містами.

У 1995 р. у Маріуполі було створено Федерацію грецьких товариств України (ФГТУ) – всеукраїнське громадське об'єднання грецької меншини. Керівництво ФГТУ з самого початку визначало налагодження системних відносин з Грецією одним із найважливіших завдань діяльності організації. В рамках його реалізації були встановлені ефективні взаємини з підрозділом МЗС Греції - Генеральним секретаріатом греків зарубіжжя. Відповідно до визначених напрямків діяльності Генеральний секретаріат спільно з Федерацією здійснив низку культурних, освітніх, оздоровчих програм і

проектів [1]. Зокрема, ця установа надала частину коштів на побудову культурного центру Федерації, завдяки її фінансуванню виходили радіопередачі новогрецькою мовою, газета мариупольського товариства греків „Хронос”. Крім того, Генеральний секретаріат виділяє кошти на покриття поточних витрат Федерації, придбання сучасної технологічної бази, проведення семінарів учителів новогрецької мови, олімпіад з новогрецької мови, історії та культури Греції та греків України .

Треба особливо підкреслити дуже велику, часом вирішальну роль Всесвітньої Ради греків зарубіжжя (САЕ) щодо економічної і організаційної підтримки освітніх, культурних, програм ФГТУ. Ця підтримка суттєво активізувала діяльність грецького руху у відповідних напрямках. Так, з ініціативи САЕ у 1996 р. у Салоніках було створено Центр з дослідження країн Чорного моря. Його очолила Хриса Арапоглу. Функціональне призначення центру полягало у фінансуванні й організаційній допомозі науково-дослідним, культурним, освітнім проектам [3]. Однією з перших акцій стало проведення радіомарафону для збирання коштів на будівництво церкви в с. Сартані. Центром також були визначені пілотні школи з вивчення новогрецької мови у Приазов'ї, яким він надавав методичну й фінансову допомогу, проведені семінари вчителів новогрецької мови. Щороку, починаючи з 1997 р., центром організується культурно-мистецький фестиваль „Гостинні Салоніки”, у рамках якого зі своїми творчими програмами виступають танцювальні й музичні колективи грецької діаспори країн Причорномор'я, демонструються виставки живопису, декоративно-прикладного мистецтва. Фестиваль став найважливішим засобом ознайомлення масового грецького глядача з культурою греків України.

Отже, грецькій діаспорі України належить важливе місце у здійсненні діалогу України та Греції, а її активність у налагодженні зв'язків доповнює міждержавні контакти, сприяє їх зміцненню. Протягом 1990-х - першої половини 2000-х рр. співробітництво грецьких громад України з історичною батьківщиною здійснювалося на кількох рівнях: особисті контакти (як важлива частина так званої “народної дипломатії”); посередництво та участь у зв'язках українських і грецьких міст і регіонів; співробітництво Федерації грецьких товариств України і окремих національних організацій з грецькими державними і громадськими інституціями; участь в організаційних структурах всесвітньої діаспори, Залежність ефективності багатьох освітньо-культурних та соціальних заходів грецьких товариств України від організаційного та фінансового сприяння державних і громадських інституцій Грецької республіки перетворює співробітництво з Грецією на інтегральну складову розвитку грецької меншини України.

Список використаних джерел

1. Выступление председателя ФГОУ, члена отдела международных связей Мариупольского общества греков Проценко Александры на заседании Совета МОГ от 20.02.2002 // Хронос – 2002 – № 3.

2. Темир Н. Неутомимый генерал (о Никосе Николаидисе) // Хронос – 1999 – № 3.
3. Хриса Арапоглу: Мы начали большое дело и нам его нужно делать сообща // Эллины Украины – 1996 – № 5.

УДК 34:339(477:575.4)"1995/2011"(045)

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА УКРАЇНСЬКО-ТУРКМЕНСЬКОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА В ЕКОНОМІЧНІЙ ГАЛУЗІ**

Чуба І.,

*студентка ІV курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*

Серед країн Азійського простору колишнього СРСР Туркменістан у політиці та економіці України посідає стратегічне становище, зумовлене значним постачанням енергоносіїв. Торгівельно-економічні відносини між Україною і Туркменістаном базуються на таких основних договорах і угодах: Угода про вільну торгівлю між Україною і Туркменістаном (1994 р.); Угода про сприяння і взаємний захист інвестицій (1998 р.); Угода про співробітництво і взаємодопомогу з питань дотримання податкового законодавства (2001 р.). З метою розвитку двосторонніх відносин у торговельно-економічній сфері на міжгалузевому, галузевому і міжрегіональному рівнях, був підписаний 61 документ. Договірні-правова база українсько-туркменських зв'язків була значно розширена під час візиту до Туркменістану прем'єр-міністра України (лютий 1993 р.): було підписано 12 угод і протоколів про подальше співробітництво.

Розвиток договірної-правової бази здійснюється в основному в сфері економічного співробітництва. Більшість підписаних угод і протоколів мали короткострокову дію (один — два роки) і торкалися в основному питань поставок туркменського газу в Україну та розрахунків за нього. Всього на різних рівнях з Туркменістаном підписано майже 90 документів, більшість яких стосується питань економічної співпраці. Найважливішими серед них (поза базовим Договором про дружбу і співробітництво) є Угода про співробітництво у сфері міжнародного автомобільного сполучення (1993), Угода про реструктуризацію державного боргу України Туркменістану за 1993 р., Угода про порядок розрахунків за поставки газу в 1994 р., Угода про вільну торгівлю, Угода про виробничу кооперацію (всі 1994 р.)[5].

У 1995 р. під час візиту в Україну Президента Туркменістану С. Ніязова обговорювалося питання про постачання газу в Україну. Співпраця України і Туркменістану в енергетичній сфері з середини 1990-х років регулювалась Угодою між Міністерством енергетики та електрифікації України і Міністерством енергетики та промисловості Туркменістану про співробітництво в галузі енергетики і промисловості на 1996— 1997 рр. (січень 1996 р.). За угодою, українські підприємства та організації мали брати